

1035

או.

מדינת ישראל

הכנסת

פרוטוקול מס' 10/ב

מישיבה של ועדת החוקה, חוק ומשפט, שהתקיימה ביום ד'
י' בכסלו, תשי"ז - 14.11.56
בשעה 9.00

נכח:

- חברי הוועדה:
- נ. ניר - היו"ר
 - ב. א. זניה
 - פ. אונא
 - ע. איכילוב
 - י. בר-רב-האי
 - ס. בגין
 - ש. הלל
 - י. ישעיהו
 - ש. יוניצ'מן
 - י. סרלין
 - י. ש. דוונברג
 - י. שופמן

סוזמנים:

- סר דוזן - סר המספטים
- סר כהן - היועץ המספטי למטטלה
- סר ידין - המטנה ליועץ המספטי למטטלה

סדר-היום:

חוקי-יסוד (הכנסת), טעיפטים 6 - 1.

===

היו"ר נ. ניר:

אני פותח את הישיבה.

סעיף 1

הוחלט לדחות את ההצבעה בסעיף זה לישיבה הבאה.

סעיף 2

הוחלט כי מספר חברי-הכנסת יהיה מאה ועשרים.

נסח החוקים יקבע אם בנוסח הסעיף תופיע המלה "של" או "בת".

זכות להסתייגות לחה"כ יוניצ'מן.

הסתייגות לחה"כ איכילוב המציע להעמיד את מספר חברי-הכנסת על 71.

סעיף 3

ב. אזניה: אני מציע למחוק את המלה "יחסיות".

י. בר-רב-האי: אני מציע לנסח את הסעיף: "הכנסת תבחר לפי חוק בחירות לכנסת".

ב. אזניה: אני מצטרף להצעת חה"כ בר-רב-האי.

י. שופמן: אם הולכים בדרך זו אפשר בכל סעיף מחוק הכנסת לכלול הכוונה לחוק אחר ובאופן כזה לרוקן את החוק מכל תוכנו. לכן מציע אני להשאיר את סעיף 3 ללא שינוי.

ע. איכילוב: אני חושב שאנו צריכים להחליט על כך אם רצוננו בבחירות יחסיות או רוביות. מוטב כך מציע אני לכל חבר בוועדה יתייעץ עם חבריו לסייעה בעניין זה, ובישיבה הבאה נצביע.

היו"ר נ. ניר: אנו דנים בסוגיה זו של שיטת הבחירות זה 8 שנים. לכן דיחוי אינו אפשרי עוד.

ע. איכילוב: אם כך - אני בעד הסעיף ללא שינוי בו.

מ. אונג: אני רוצה להזכיר לחברים כי בגלל סעיף זה ועוד סעיף אחר לא הועבר חוק זה בכנסת הסנייה, אף כי היה מוכן לקריאה שניה. לכן מציע אני לא לדחות עוד את ההצבעה.

מר ירינו: הואיל ואין מחלוקת על כך שהבחירות צריכות להיות כלליות, טוות וחשאיות, הריני מציע לנסח את הסעיף כך: "הכנסת תבחר בבחירות כלליות, יסודיות, טוות וחשאיות לפי שיטת בחירות שתיקבע בחוק הבחירות לכנסת".

ד. בר-רב-האי: הבני חסיד של שינוי יסודי בחוקת הבחירות שלנו. אבל לדעתי, צריך שינוי זה להעשות במסגרת של בחירות יחסיות. כל הבקי במקצת בשיטות בחירות יודע שקיימות ואריאציות רבות של בחירות יחסיות. על-ידי מחיקת המלה "יחסיות" וקביעת שיטת הבחירות לא בחוק זה אלא בחוקת הבחירות מסאיר אני אפשרות לרביזיה שאני חסיד לה. לכן חוזר אני על הצעתי לכתוב כי "הכנסת תבחר לפי חוק הבחירות לכנסת".

היו"ר ניר: ברצוני להציע לטעיף זה שתי תוספות: (א) סעיף 3 אפשר יהיה לשנות רק בעבור 10 שנים; (ב) את תוספת א' אפשר יהיה לשנות רק ברוב מיוחס.

ה ח ל ט ה

(1) סעיף 3 אוסר ללא שינוי.

המתייגות לחה"כ אזניה ובר-רב-האי המציעים לנסח את הסעיף: "הכנסת תבחר לפי חוק הבחירות לכנסת".
המתייגות אלטרנטיבית לחה"כ אזניה המציע למחוק את המלה "יחסיות".

(2) תוספת א' שהוצעה על-ידי חה"כ ניר - לא נתקבלה המתייגות לחה"כ ניר.

(3) לתוספת ב' יתייגות:
(1) לקבל את התוספת;
(2) לא לקבל אותה.

מעופים 5 - 4

הי"ר ב. ניר:

אני מציע במעופים אלה, מכיוון שאלה הם מעופים של חוק-יסוד, לכתוב בקיצור כי זכות בחירה אקטיבית תינתן לבני 18 ומעלה; זכות בחירה פסיבית - לבני 21 ומעלה, בלי להכנס לקובע להענקת זכות הבחירה ייקבעו בחוק הבחירות.

ד. בר-רב-האי:

אף אני בדעה שהנוסח הנוכחי אינו מתאים. ועדה שמונתה על-ידי שר הפנים וא"ר היה לי הכבוד לשבת בראשה, הכינה הצעת חוק לעידכון רשימות הבוחרים. כוונת החוק להביא למצב שתמיד תימצא בידי משרד הפנים רשימת בוחרים מוכנה ומעודכנת. הנוסח המוצע כאן יעמוד בסתירה סטטיסטית לחוק המוצע, מפני שאם נאמר שזכות הבחירה תינתן למי שהיה בן 18 ביום האחרון שלפני שנת הבחירות. אך יתכן כי אדם כזה בכל זאת לא נכלל עדיין ברשימת הבוחרים. לכן מוטב היה לוטר שזכות הבחירה תינתן למי שכלול ברשימת הבוחרים. למעשה, ישנו תמיד סוג סטטיסטי של אנשים שהגיעו זמן קצר לפני הבחירות לגיל הקנה לא זכות בחירה, והם מפזיזים את זכותם מפני שלא הספיקו להכליקם ברשימת הבוחרים. אולם היתרונות הברשימת בוחרים קבועה ומוכנה עולית כהרבה על הח דון הזה.

ט. אונא:

אני מצטרף לדעתו של חה"כ בר-רב-האי. הנוסח המוצע לנו יגרום לבירורים רבים מאד ולקשיים בגלל החובה לתת אפשרות בחירה גם לאלה שאמנם היו בני 18 ביום הקובע, אך בכל זאת לא נכללו עדיין ברשימת הבוחרים.

ע. איכילוב:

אני מתנגד לדעתם של חה"כ בר-רב-האי ואונא. שאלת פנקס הבוחרים היא שאלה בפני עצמה שאין לקטן אותה עם הדיון בחוק זה. כדי למנוע אפשרויות שונות שאינני רוצה לדבר עליהן, כדי למנוע אפשרויות של בירור גיל וקביעת גיל, מציע אני לקבל נוסח ברור ומפורט אשר אינו מטאיר ספקות למי הזכות לבחור ולהבחר. היתרון של נוסח כזה עולה על החסרון שבסלילת אפשרות בחירה מאנשים מספר שהחוק העניק להם זכות בחירה.

י. טופסון:

אני בעד הטארת הנוסח המוצע. אם נקבע, כפי שמציע יו"ר הוועדה, כי לכל בן 18 ומעלה זכות בחירה, לא יוכלו בכל חוק אחר לגזול מאנשים כאלה את הזכות הזאת. אך מבחינה טעמית יהיה זה בלתי-אפשרי לכלול ברשימת הבוחרים אנשים שזה עתה פלאו להם 18 שנה. זאת אומרת שמשרד הפנים יפעל בניגוד לחוק.

אם תתקבל הצעת הי"ר, היינו - בחוק היסוד ייקבע שכלל בן 18 ומעלה זכות בחירה אקטיבית ואילו בחוק הבחירות ייקבע כי מי שהיה ביום הקובע בן 18 ומעלה ראוי לבחור, תהיה סתירה בין חוק-היסוד לבין חוק הבחירות, מפני שאין ראויים בחוק הבחירות לגזול זכות שהוענקה בחוק-יסוד.

סתוך העדפת רשימת בוחרים מוכנה וקבועה צריכים אנו לקחת על עצמנו את הסיכון שסוג סטטיסטי של אנשים שמלאו להם 18 שנה זמן קצר לפני הבחירות לא יוכלו לבחור בבחירות אלו.

ב. אזניה:

אם תתקבל הצעתו של יו"ר הוועדה וייאמר כי לכל בן 18 ומעלה זכות בחירה אקטיבית, יתבעו כל אלה אשר יום לפני יום הבחירות פלאו להם 18 שנה שתנתן להם האפשרות לבחור. ברור גם כי בעקבות נוסח זה יתרבו הפניות לבג"צ ואפשר לתאר מה תהיה מסקנתו לגבי סקרים בהם חוק-היסוד מקנה זכות בחירה והיא נשללת רק בגלל קשיים טכניים שבהכללת האנשים ברשימת הבוחרים. לכן מציע אני לקבל את המעופים כפי שנתקבלו בקריאה הראשונה.

י.ט. רוזנברג:

אני בעד הטארת העיף ללא שינוי. לדעתי, צריכה חוקה לכלול דברים עקרוניים ולא פרטיים. מטרת החוקה היא כי מצב סטטיסטי לא ימנע מזמן לזמן, אלא ייטאד קבוע. אנו רוצים כי לא יאונה מדי פעם הגיל הטיניסלי המקנה זכות

י. ט. רוזנברג:

בחירה. לפיכך צריך להיות יום קובע, אשר אינו מותיר מקום לשינויים על-פי חוק אחר כלשהו. אם יהיה בחוק יום קובע לא יוכלו להחליט כי במקרה של קיום בחירות בחודש פברואר, למשל, תהיה זכות בחירה לכל אלה שסלאו להם 18 שנה בינואר של השנה הקודמת, היינו - לא יוכלו לשנות בכל פעם את היום הקובע. על-ידי שינוי היום הקובע מופעם לפעם ניתן גם להעלות את הגיל המינימלי מעל לגיל שלו התכוון המחוקק. לכן יש לאשר את הטעיה כפי שהוא.

מ. אונא: אם הוועדה תקבל את הנוסח המוצע בחוק אי-אפשר

יהיה לקיים בחירות בחודש ינואר, בגלל חוסר אפשרות טכנית לעדכן את רשימת הבוחרים בהתאם ליום הקובע, שהוא ה-31 בדצמבר של השנה הקודמת. אם בכל זאת יחליטו לקיים את הבחירות בחודש ינואר בלי להסתין לעידכון רשימת הבוחרים יתרבו מאד הפניות לבג"צ.

צריך להיות ברור שהנוסח המוצע לא יאפשר קיום רשימת בוחרים קבועה ומעודכנת, מפני שלמען קיים רשימה כזאת צריך להיות בחוק רשימת הבוחרים טעיה האומר שאת רשימת הבוחרים יש לעדכן פעמיים בשנה. טעיה 4 בנוסחו הנוכחי יעמוד במתירה להוראה טעין זו.

הסיפא של טעיה 4 אומרת "אם לא נשללה ממנו זכות זו על-פי חוק". אני יודע שכוונת סיפא זו איננה לחוק הבחירות. אבל אפשר לנסח את הטעיה באופן אחר ולומר שכל אזרח ישראלי בן 18 ומעלה זכאי לבחור, בכפוף להסתייגויות שייקבעו בחוק הבחירות ובחוק רשימת הבוחרים. נוסח טעין זה מאפשר גמישות בקביעת הסדרים הטכניים.

ד. בר-רב-האי: אני רוצה להפנות את תשומת-לב חברי הוועדה

לסכניקה של הכנת רשימות הבוחרים הטכניקה על קוטי נוסף שבניסוח המוצע. מי שטיפל פעם בעניני בחירות יודע שאם היום הקובע הוא ה-31 בדצמבר, אין רשימת הבוחרים נכנסת לתוקפה אלא ב-1 ליולי של השנה הבאה. במסך מחצית השנה שבין פרסום רשימת הבוחרים וסתן תוקף לה יש מקום להגשת ערעורים ולתיקון רשימת הבוחרים בהתאם לפסקי-דין שניתנו עליהם. תקופת הערעורים מוכרחה להמסך חדשים מספר. רשימת הבוחרים הנכנסת לתוקפה ב-1 ליולי נשארת בתוקפה שנה חמישה, ולמעשה עוברת שנה וחצי מיום פרסומה ועד לסיום תוקפה. לפיכך, אם אשר בינואר 1957 סלאו לו 18 שנה לא יוכל להשתתף בבחירות שיתקיימו במרץ או באפריל 1958, אם כי ב-31 בדצמבר 1957 - היינו ביום הקובע - היה בן 18. אם טעיה 4 יאושר ללא שינוי יוכל אדם כזה ורבים כמותו לפנות לבג"צ, אשר יפסוק כי בהתאם לחוק יש לאנשים אלה הזכות לבחור, אלא שמבחינה מעשית לא תהיה כל אפשרות לכלול אותם ברשימת הבוחרים.

י. סופמן:

אני סבור שאין כל מקום לספקות התעוררו כאן כתוצאה מהנוסח המוצע. מדובר על מתן זכות בחירה לאנשים אשר ב-31 בדצמבר של השנה שקדמה לשנת הבחירות סלאו להם 18 שנה. במרשם התושבים ישנה כרטיסיה של כל אזרחי הארץ וידוע אם מי יהיה בן 18 ביום הקובע. לכן את רשימת הבוחרים אפשר להכין מראש, בלי להסתין ליום הקובע. הרשימה תפורסם ביום הקובע ואפשר יהיה לקיים את הבחירות אפילו תוך חודש מיום פרסומה. לכן אין טעם לחסות שהביע חה"כ בר-רב-האי.

כמו כן, אין הנוסח המוצע קובע מפי סלאו לו 18 שנה זכאי לבחור; זכאי לבחור זה סלאו לו 18 שנה ביום הקובע, וזאת הרי יודעים מראש.

לפיכך יכולה תמיד להפצא במסדר הפנים רשימת בוחרים מעודכנת שתאפשר עריכת בחירות אפילו תוך חודש מהיום הקובע.

אני סבור שההצעה הנוכחית היא היעילה ביותר.

י.ט. רוזנברג: חה"כ שופטן אינו לוקח בחשבון מקליטת העליה נמשכת וכל חודש באים לארץ עולים חדשים, שלעתיים אין להם תעודות-לידה וקשה לקבוע את גילם. לכן לא בנקל אפשר יהיה להכין מדאש את רשימת הבוחרים ולדעת מי יהיה בן 18 ביום הקובע.

אני מציע נוסח אחר: זכות בחירה תהיה לאזרח ישראלי שהיה בן 18 ומעלה ביום האחרון לשנה שלפני תום כהונתה של הכנסת. לפיכך, אם הכנסת תתפזר בינואר יהיה היום הקובע ה-31 בדצמבר של השנה הקודמת, ומכיוון שבמקרה כזה לא ייערכו הבחירות לפני חודש אפריל או מאי, לא יהיה כל קושי לעדכן את רשימת הבוחרים. הבעיה קצת יותר מסובכת אם הכנסת מחליטה להתפזר בנובמבר, כי אז יש הפרט של שנה בין היום הקובע לבין יום הבחירות.

ב. אשנייה: מכיוון שהבעיות שהתעוררו בקשר ליובי העיפיים הן בעיות טכניות של הכנת רשימת הבוחרים, מציע אני להזמין לישיבה הבאה את המסוננים על עריכת רשימת הבוחרים.

ה ח ל ט ה

הוחלט להזמין לישיבה הבאה בה ידונו חוקי-היסוד, ביום ד' בעוד שבועיים, את חה"כ גרץ וחביריו מהלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה.

ט. יוניצ'מן: מה פירוט הפלים "אם לא בסללה מספר זכות זו על-פי חוק"?

מר כהן: כיום לכל אסיר יש זכות בחירה. אין חוק הסולל את זכות הבחירה. אבל יכולה הכנסת להחליט על חקיקת חוק, דוגמת חוקים הקיימים בארצות אחרות, לפיו נוסף על עובט המאסר טיוטל על אדם שביצע פשע תיסלל ממנו גם זכות הבחירה.

ט. יוניצ'מן: האם עד היום היו האסירים מסתמפים בבחירות?

מר כהן: בוודאי, היו קלפי בבתי-הסוהר.

ט ע י פ 6

י.ט. רוזנברג: אני מציע למחוק סעיף זה. אינני טבור שיש לנו זכות לסלול מסופטים ומדיינים את האפשרות להיות מועמדים לכנסת. אין לומר כי לשופטים אין דעות פוליטיות וכי אין להם אהדה לספלגה זו או אחרת. יש להם דעות כאלה כפי שיש לכל אזרח אחר במדינה. אני נוסח בשופטי המדינה ומאמין אני שאם שופט לא ייבחר לכנסת הוא ימשיך גם לאחד מכן להיות נויטרלי בשבתו לכס המספס. גם אני מסכים לכך שאסור כי דעותיו הפוליטיות של שופט ישפיעו על פסקי-הדין שלו או כי ישתמש בפרסטיג'ה שלו למען דכוש קולות לספלגה שהוא אוהד. אך מדוע לא תהיה לשופט אפשרות להעמיד מועמדתו לכנסת, לקבל חופסה מתפקידו עד לאחר הבחירות ובאם לא ייבחר - לחזור לכס המספס?

היו"ר נ. ניר: אנש מסכים לכך שגם המדינה לא יוכל להיות מועמד לכנסת, מפני שיש לו השפעה גדולה מאד במדינה. אולם הנסיון של 8 שנות קיומה המדינה הוכיח כי לא כן הוא הדבר ביחס לשופטים. אף אם יהיה שופט מועמד לכנסת כמעט ספלגה מסויימת, אין להניח כי תהיה לעובדה זו השפעה רבה על הקהל, לכן מציע אני לאסור את המועמדות לכנסת רק ביחס לנשיא המדינה.

י.ט. רוזנברג: אני מסכים להחיל את האיסור גם על סגן המדינה.

ט. יוניצ'סון:

אני חושב שיש לכלול בטעיף זה גם את הרבנים הראשיים, כי לפעמים יכולים להיות מועמדים לכנסת.

של
הם לוותר על תפקיד/דיין, כדי

מר כהן:

הרבנים הראשיים הם גם דיינים בתוקף החוק ואינם יכולים לוותר על תפקיד זה.

ט. יוניצ'סון:

אני מסכים לקבל את הצעת חה"כ רוזנברג לגבי הדיינים בלבד, בתנאי שדיין אטר ייבחר לכנסת לא יתפטר, אלא יהיה חבר-כנסת. אין להניח כי מפלגות אחרות יסכימו לכך שברשימה מסוימת יופיע כמועמד הרב הראשי כדי להשפיע על בוחרים רבים על-ידי עצם הופעתו ברשימה מסוימת ואחר-כך יתפטר מהכנסת ויחזור להיות רב ראשי.

אחת התופעות החיוביות ביותר בחיינו

הציבוריים היא הוצאת מערכת השיפוט מכל וויכוח פוליטי. אני מתנגד לכל הצעה ברוח הצעתו של חה"כ רוזנברג, אשר תכניס את מערכת השיפוט לתחום החיים הפוליטיים על כך הכרוך בכך.

ברצוני לסאול מה דינם של קצינים גבוהים בצבא הקבע, שהם בעלי השפעה רבה בצבא. מפלגות מסוימות מציעות קצינים גבוהים כמועמדים לכנסת, מבלי שתהיה למועמדים אלה כל כוונה להכנס לכנסת אף אם ייבחרו. אני סבור שגם את הקצינים הגבוהים יש לכלול בטעיף זה.

לפיכך מציע אני להשאיר את הטעיף ללא

שינוי או אפילו להרחיב את סגרתו.

י. ש. רוזנברג:

אני חוזר בי מהצעתי כי נאכח מפני שהבחירות בארץ - שלא כמו בארצות-הברית - הן בחירות לפי מפלגות ולא לפי אישים, אשר אם נבחרים אסור להם להתפטר.

ד. בר-רב-האי:

אינני סבור שכאשר הוחלט להטיל על הסופטים איסור להציג מועמדותם לכנסת כל עוד מכהלים בתפקיד שיפוט, נעשה הדבר טחטש השפעתם על ציבור הבוחרים ומפני כוח משיכתם. הסיבה לאיסור זה הייתה בעוצה ברצון להעמיד את מערכת השיפוט שלנו מעל לכל וויכוח פוליטי. אילו לקחו הסופטים חלק פעיל בפלחמת הבחירות, כמועמדים לכנסת, לא יכול היה כוח שבעולם להחזיר לציבור את האמון כלפי הסופטים שעורער על-ידי מעשה זה, לכן אני מתנגד להסרת האיסור. אם ירצה שופט להיות מועמד לכנסת יתפטר מתפקידו.

דינם של קציני צבא הקבע כדין עובדי

המדינה לגבי האיסור להיות מועמדים לכנסת. בחוק הבחירות נקבע שעובד המדינה אשר הציג מועמדותו לכנסת יקבל חופשה מעבודתו עד לפרסום תוצאות הבחירות. נבחר - נכנס לכנסת; לא נבחר - חוזר לאחר פרסום התוצאות לעבודתו. אני שולל גיטה זו לעובדי המדינה, כי אני סבור שהם צריכים לבחור בין עבודתם במנגנון המדינה לבין מועמדות בכנסת. אולם כל עוד לא מטילים גם עליהם חובה להתפטר בטקרה ממציגים את מועמדותם אין להטיל חובה זו על קציני צבא הקבע.

י. סרלין:

אם ישנם בעלי תפקידים מסוימים אשר אינם יודעים להחליט אם ברצונם להמשיך בתפקידם או לנסות להבחר לכנסת, צריך החוק להחליט במקומם. הנני מתנגד להדעות לטופט להציג את מועמדתו לכנסת, לא משום שהשפעה שיכולה להיות לו על ציבור הבוחרים. נשאלת השאלה מה יהיה יחסו של הציבור לטופט אשר הציג את מועמדתו, לא נבחר וחזר לכהן כטופט. דעותיו הפוליטיות של טופט זה ידועות לכולם ואם אדם מפלגה המנוגדת לזו של הטופט יתדיין בפניו ויפסיד בדינו יאשים הוא את הטופט במתן פסק-דין המושפע מדעות פוליטיות. מערכת השיפוט שלנו נוקתה עד היום מחשבות כאלה. מדוע עלינו לעוררם עתה? כאשר המדובר הוא בהשפעה שיש לטופטים על קהל הבוחרים, יש להבחין בין דיינים אשר להם נודעת השפעה גדולה, לבין טופטים נבתי-המספט החילוניים שהשפעתם אינה ניכרת. יחליטו הדיינים אם רצונם להיות דיינים או חברי-כנסת. שני הדברים כאחד לא יתכנו.

או.

י. טרלין:
אני תומך בהצעתו של חה"כ יוניצ'מן להרחיב את תחולת סעיף זה גם על קצינים בכירים בצבא הקבע, כי נודעת להם השפעה רבה מאד על החיילים. הוא הדין ביחס לפקידים בכירים בטנגנון המדינה, שלפעמים מסורות להם סטכיות רחנות ביותר.

ב. אזניה:
אני מסכים לדברי קודמי, כי גם אני סבור שהערכה סדוקה לטערכת הסיפוט שלנו היא אחת הנכסטים היקרים ביותר בחיינו המפלכתיים. אין אנו רוצים להפוך את נשיא המדינה ואת סופטי בתי-המשפט לפוליטיקאים, הנוטלים חלק במלחמת הנחירות. כיצד זה יתכן שסופט אשר הציג מועמדתו לכנסת ולא נבחר יחזור לכס המספוט?

לגבי הדיינים קיימת גם בעיה נוספת בגלל ההשפעה שנוצרת להם על חלק מסויים מקהל הבוחרים. הטעותם ברשימה מסויימת עשויה למשוך קולות לאותה הרשימה רק מסיבה זו.

לא יתכן גם כי הרשות המחוקקת והרשות הסיפוטית יכהנו בצוותא. זה עלול להרוס את חלוקת הרשויות שנוצרים לה במדינה דמוקרטית.

אשר להצעה להרחיב את תחולת סעיף זה על קציני צבא בכירים ועל פקידים מסלה בכירים, מוכרח אני לסקול אותה היטב. היא לא הובאה בוועדה אשר הגישה את החוק לקריאה הראשונה וגם לא הוזכרה בקריאה הראשונה. לכן מבקש אני להמשיך את הדיון בסעיף זה ולא להחליט עליו עד אשר לא אוכל לסקול היטב את ההצעה הזאת. אני מתנגד לצמצום תחולתו של סעיף 6 ומציע להסאירו כפי שהוא.

היו"ר ב. ניר:
אני רוצה להזכיר שהצעתי איננה הצעה חדשה. הצעתי אותה כבר במועצת המדינה הזמנית.

ס. בגין:
פירושו של סעיף 6 הוא כי נשיא המדינה כל עוד הוא נשיא המדינה אינו יכול להיות מועמד לכנסת; שופט כל עוד הוא שופט אסור לו להיות מועמד לכנסת וכו'. זאת אומרת כי האיסור אינו פרסונלי, אלא הוא מוטל על נושא תפקיד מסויים. אפשר להטיל איסור כזה גם על עובדי המדינה, אך לא הייתי מציע זאת. באיסור המפורש שבסעיף 6 יש משום מתן כבוד לנו-איי תפקידים מסויימים שתפקידם הוא כה רם עד כי צריכים הם להיות מעל לכל מחלוקת פוליטית. לכן אסור לנושא תפקיד כזה להיות מועמד לכנסת, אם כי מבחינה אישית אין בו כל פגם והוא יוכל להציג מועמדתו לכנסת לאחר שיתפטר מכהונתו. אפשר אולי בסעיף אחר לאסור על עובדי המדינה להיות מועמדים לכנסת.

לסעיף המוצע ברצוני להציע תיקון סגנוני. צריך להיות: "נשיא המדינה, שופטים ודיינים לא יהיו מועמדים לכנסת".

מר כהן:
אני מסכים לזה.

ש. יוניצ'מן:
האם לא ברור כי גם על הרמטכ"ל אסור להציע מועמדתו לכנסת?

ס. בגין:
אני מסכים לכך שבחוק המסדיר את מעמדם של עובדי המדינה ייאמר במפורש שאסור לעובדי המדינה להיות מועמדים לכנסת, כל עוד הם עובדי המדינה. יתכן אולי לומר זאת בסעיף נפרד. אך, לדעתי, מוטב לכתוב זאת בחוק אחר, כדי להדגיש את מעמדם המיוחד של אלה שחוק-יסוד של הכנסת אוסר עליהם להיות מועמדים לכנסת.

י. טרלין:
יהיה לאור סעיף 6
מה/דינו של רב ראשי אשר מגיע לגיל פנסיה ופוסק להיות דיין, אבל ממשיך להיות רב ראשי?

סדר כהן:

האיטור להציג מועמדות לכנסת חל גם על
רופאים ורדיינים שהגיעו לגיל פנסיה ויצאו

לפנסיה;

אני רוצה להפנות את השמעת-לב חודי
הוועד לאלה המורה אחרת. סעיף 6 חל על הרבנים הראשיים גם כאשר
הגיעו לגיל פנסיה, אולם אין הוא חל על רבנים ראשיים אחרים שהדיינות
אינה מהווה חלק בלתי-נפרד מתפקידם. רבנים ראשיים כאלה נמצאים בכל
עיר גדולה.

י.ט. רוננברג:

אלה אינם רבנים ראשיים; הם רק רופאים
להקרא בשם זה. כדי למנוע כל חשש
מסכים אני שיכללו באיטור גם את הרבנים הראשיים לישראל.

י.ט. סרלין:

איננו מתכוונים למנוע טרופטים ממדיינים
אשר הגיעו לגיל פנסיה שהציג מועמדותם
לכנסת. אני מציע שהיועץ המשפטי יציע לנו נוסח אשר יביע זאת.

כן הייתי מבקש שהיועץ המשפטי שיחשוב
לקראת הישיבה הבאה על האפשרויות הטובות הנוגעות מהנוסח הנוכחי
של סעיף 6 ויסטור על כך לוועדה.

היו"ר ג. ג. גיר:

אני מבקש את היועץ המשפטי למעלה להכין
לישיבה הבאה הצעת נוסח אשר יאסור על
הטרופטים והדיינים להיות מועמדים לכנסת כל עוד יכהנו בפועל בתפקידם,
אך יתיר להם זאת לאחר שהגיעו לגיל פנסיה.

ט. יונאי'סון:

אני יוסר לעצמי זכות הסתייגות אם לא
תקבל הוועדה את הצעתי להרחיב את האיטור
על פקידים בכירים של המדינה ועל קצינים גבוהים בנבא הקבע.

י.ט. סרלין:

אף אני יוסר לעצמי זכות להסתייגות ברוח זו.

היו"ר ג. ג. גיר:

נסיים את הדיון בסעיף 6 בישיבה הבאה.
כן נצביע באותה הישיבה על עיף 1 לחוק.

הישיבה נועלה בשעה 10.30.